

Mestna občina
Ljubljana

Mestni svet
Svetniški klub samostojnih svetnikov
Krekov trg 10, 1000 Ljubljana
t: 01 306 45 45
sksam@ljubljana.si, www.ljubljana.si

Številka: 020-4/2024-8

Datum: 26.3.2024

Mestna občina Ljubljana
Mestni svet

ZADEVA: Predlog točke za obravnavo na seji Mestnega sveta: Pobuda za takojšnjo trajno ustavitev gradnje in vseh aktivnosti za zagon kanala C0 zaradi trajne nevarnosti za zastrupitev pitne vode in ogrožanja zdravja občank in občanov ter zagotovitev ukrepov, da čistilna naprava Brod ne bo več zastrupljala Save

PRIPRAVIL: Aleš Primc, mestni svetnik stranke Glas za otroke in družine

NASLOV: Pobuda za takojšnjo trajno ustavitev gradnje in vseh aktivnosti za zagon kanala C0 zaradi trajne nevarnosti za zastrupitev pitne vode in ogrožanja zdravja občank in občanov ter zagotovitev ukrepov, da čistilna naprava Brod ne bo več zastrupljala Save

POROČEVALEC: Aleš Primc, mestni svetnik stranke Glas za otroke in družine

PRISTOJNO DELOVNO TELO:

PREDLOG SKLEPA:

1. »Mestni svet Mestne občine Ljubljana zahteva od Mestne uprave ter Javnega podjetja Vodovod Kanalizacija Snaga d.o.o., da takoj trajno ustavita gradnjo ter vse aktivnosti za zagon kanala C0, zaradi trajne nevarnosti za zastrupitev pitne vode ter ogrožanja zdravja občank in občanov.«
2. »V zvezi s sodbo sodišča EU št. C-328/22 z dne 30.11.2023 Mestna uprava in Javno podjetje Vodovod Kanalizacija Snaga d.o.o nemudoma zagotovita vse potrebne ukrepe, da čistilna naprava Brod ne bo več zastrupljala Save.«

Aleš Primc
mestni svetnik stranke
Glas za otroke in družine

Priloga:

- Predlog sklepa in obrazložitve

Na podlagi 29. in 27. člena Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 31/21– uradno prečiščeno besedilo) Poslovnika Mestnega sveta (Ur. l. RS, št. 31/21) je Mestni svet Mestne občine Ljubljana na seji Sprejel

sklep o

takojšnji trajni ustavitvi gradnje kanala ter ustavitvi vseh aktivnosti za zagon kanala C0 zaradi trajne nevarnosti za zastrupitev pitne vode ter ogrožanja zdravja občank in občanov ter zagotovitev ukrepov, da čistilna naprava Brod ne bo več zastrupljala Save

1. Mestni svet Mestne občine Ljubljana zahteva od Mestne uprave ter Javnega podjetja Vodovod Kanalizacija Snaga d.o.o., da takoj trajno ustavita gradnjo ter vse aktivnosti za zagon kanala C0, zaradi trajne nevarnosti za zastrupitev pitne vode ter ogrožanja zdravja občank in občanov Ljubljane.
2. V zvezi s sodbo sodišča EU št. C-328/22 z dne 30.11.2023 Mestna uprava in Javno podjetje Vodovod Kanalizacija Snaga d.o.o nemudoma zagotovita vse potrebne ukrepe, da čistilna naprava Brod ne bo več zastrupljala Save.

Župan Mestne občine Ljubljana

Zoran Janković

Obrazložitev

Predloga sklepa o takojšnji trajni ustavitvi gradnje kanala ter ustavitvi vseh aktivnosti za zagon kanala C0 zaradi trajne nevarnosti za zastrupitev pitne vode in ogrožanja zdravja občanov in občanov ter zagotovitev ukrepov, da čistilna naprava Brod ne bo več zastrupljala Save

Pravni temelj

Pravni temelj za sprejem sklepa so 44., 70. a, 72., in 73. člen Ustave RS, 88. in 89. člen Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22, 18/23 – ZDU-10 in 78/23 – ZUNPEOVE), 74. člena Zakona o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 – ZZdrI-A, 41/04 – ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US in 78/23 – ZUNPEOVE), 5. in 6. člen Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Uradni list RS, št. 43/15, 181/21, 60/22 in 35/23 – odl. US), 3a. člen in 21. člen Pravilnika o pitni vodi (Uradni list RS, št. 19/04, 35/04, 26/06, 92/06, 25/09, 74/15, 51/17 in 61/23) ter 27. in 29. člen Statuta Mestne občine Ljubljana (Uradni list RS, št. 66/07 – uradno prečiščeno besedilo in 15/12; v nadaljnjem besedilu: statut).

44. člen Ustave RS določa, da ima vsak državljan pravico, da v skladu z zakonom neposredno ali po izvoljenih predstavnikih sodeluje pri upravljanju javnih zadev. **70.a člen Ustave RS** določa, da ima vsakdo pravico do pitne vode. **72. člen Ustave RS** določa, da ima vsakdo pravico do zdravega življenjskega okolja. **73. člen ustave RS** določa, da država in lokalne skupnosti skrbijo za ohranjanje naravne in kulturne dediščine.

74. člen Zakona o vodah določa: »Da se zavaruje vodno telo, ki se uporablja za odvoz ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo pred onesnaževanjem ali drugimi vrstami obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost voda ali na njeno količino, vlada določi vodovarstveno območje.«

5. člen Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja določa: »(1) Na območju zajetja je prepovedana gradnja, določena v skladu s predpisom, ki ureja graditev objektov (v nadaljnjem besedilu: gradnja), razen gradnje, ki je namenjena za javno oskrbo prebivalcev s pitno vodo in je zanjo pridobljeno vodno soglasje.

(2) Na območju zajetja je prepovedano opravljanje dejavnosti, ki bi lahko vplivale na spremembo lastnosti ali skladnost in zdravstveno ustreznost pitne vode ali na delovanje sistema oskrbe s pitno vodo, kot so: odlaganje odpadkov, skladiščenje nevarnih snovi, uporaba fitofarmaceutskih sredstev (v nadaljnjem besedilu: FFS), uporaba gnojil, soljenje utrjenih površin zunaj urejenega območja odvajanja padavinske odpadne vode, vzdrževanje vozil in parkiranje gradbenih strojev, razen če gre za dejavnosti za javno oskrbo prebivalcev s pitno vodo.«

6. člen Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja določa: (1) Na notranjih območjih je prepovedana gradnja, ki je v preglednicah 1.1, 1.2 in 1.3 priloge 3, ki je sestavni del te uredbe, označena z oznako »–«.

(2) Na notranjih območjih je prepovedana gradnja, ki je v preglednicah 1.1, 1.2 in 1.3 priloge 3 te uredbe označena z oznakama »pp« ali »pip«, če v postopku pridobivanja vodnega soglasja ali mnenja o državnem prostorskem načrtu ali občinskem podrobnem prostorskem načrtu analiza tveganja za onesnaženje ni bila izvedena ali če je iz izsledkov analize tveganja za onesnaženje razvidno, da tveganje za onesnaženje zaradi te gradnje ali izvajanja gradbenih del na notranjih območjih ni sprejemljivo.

3a. člen Pravilnika o pitni vodi določa: »Ukrepi pristojnih organov ali izvajalcev javne oskrbe s pitno vodo, sprejeti za izvajanje tega pravilnika, ne smejo povzročiti neposrednega ali posrednega poslabšanja kakovosti pitne vode, če je to pomembno za varovanje zdravja ljudi ali povečanje onesnaženosti voda, ki se uporabljajo kot vir pitne vode.«

Drugi odstavek 21. člena Pravilnika o pitni vodi določa: »V primerih omejitve ali prepovedi uporabe pitne vode mora upravljavec takoj obvestiti uporabnike in jim posredovati ustrezna priporočila. V primeru prekinitve dobave, ki traja več kot 24 ur, mora upravljavec zagotoviti nadomestno oskrbo s pitno vodo.«

Drugi odstavek 29. člena statuta MOL določa, da ima mestni svet svoj poslovnik, s katerim podrobneje ureja način dela, postopek odločanja in razmerja do drugih organov MOL.

27. člen Statuta MOL določa, da Mestni svet »odloča o drugih zadevah, ki jih določa zakon, ta statut ali drug predpis, ter o zadevah, za katere ni pooblaščen drug organu«.

Razlogi in cilji, zaradi katerih je akt potreben, ter ocena stanja

a) Strokovni argumenti proti z nevarnemu, nezakonitemu ter protiustavnemu kanalom C0 v strokovni in splošni javnosti

Nevaren, nezakonit ter protiustaven kanal C0 nad zbirališči pitne vode za 90% Ljubljane se gradi v nasprotju z vsemi zgoraj navedenimi členi Ustave Republike Slovenije, Zakona o varstvu okolja, zakona o voda, Uredbe o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja ter Pravilnika o čisti pitni vodi. Kršitev zakonov v vseh postopkih je bilo seveda še veliko več. To so ugotovile mnoge institucije, strokovna in okoljevarstvena združenja ter strokovnjaki.

Nevarnemu, nezakonitemu in protiustavnemu kanalu C0 odločno nasprotuje **Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ)**. NIJZ je v svojem mnenju zapisal, da »je trasa povezovalnega kanala C0 z vidika vplivov na zdravje ljudi »povsem nesprejemljiva« in da jo »bi bilo treba zaradi zmanjšanja tveganja za onesnaženje vodnih virov in s tem za varno oskrbo prebivalstva s skladno in zdravstveno ustrezno pitno vodo v zadostnih količinah in s tem povezano tveganje za zdravje ljudi, umestiti izven vodovarstvenih območij«. NIJZ nadalje navaja, da »nameravani poseg v primeru nastanka izrednih razmer – netesnosti cevovoda, ki lahko nastopi npr. zaradi napake v materialu, prezrte napake v izvedbi, dotrajanosti materiala po večletni uporabi, preloma ali pretrganja cevi zaradi potresa, večjih poplav in suš oz. vse pogostejših možnih ekstremnih vremenskih dogodkov (zaradi podnebnih sprememb) ipd., povečuje tveganje, da za območje Ljubljane ne bo možno zagotavljati varne oskrbe prebivalstva s skladno in zdravstveno ustrezno pitno vodo v zadostnih količinah – povedano drugače: povečuje tveganje za zdravje ljudi«. Sklepna ocena NIJZ je: »Če bi se ta kanal zgradil, bo tveganje za zdravje ljudi trajno in se bo s časom povečevalo, enako trajno je lahko tudi onesnaženje vodnih virov, tako mikrobiološko kot kemijsko zaradi česar nameravani poseg v okolje ni sprejemljiv.«

Nestrinjanje z izgradnjo kanalizacijskega kanala preko vodovarstvenega območja v Ljubljani je 27. 2. 2023 izrekel **Strokovni svet Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana**.

12. aprila 2023 je svoje mnenje o nevarnem, nezakonitem in protiustavnem kanalu C0 v naslednji skupni izjavi objavilo **31. zdravnikov Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana**:

"Podpisani zdravniki Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana se ne strinjamo z izgradnjo kanalizacijskega kanala preko vodovarstvenega območja v Ljubljani in podpiramo odklonilno mnenje Ministrstva za zdravje (št. 354-63/2020-4) s stališčem Nacionalnega inštituta za javno zdravje (št. 354-84/2020-2 (256)) glede izgradnje kanalizacijskega kanala C0 na odseku med Črnučami in Brodom na severozahodnem delu Ljubljane (Sklep Agencije Republike Slovenije za okolje o potrebni presoji vplivov na okolje in pridobitvi okoljevarstvenega soglasja za vgradnjo povezovalnega kanala C0 (stran 12).

V Ljubljani imamo še vedno izjemno kakovostno pitno vodo. Prebivalci Ljubljane in dnevni vozači lahko uživamo svežo pitno vodo brez dodanih kemikalij. Zavedati se moramo, da je v današnjem času kakovostna in sveža pitna voda, ki ne potrebuje posebne predpriprave s kemikalijami, naša neprecenljiva dobrina. Takšna voda je tudi cenejša in ne onesnažuje okolja.

Nameravana gradnja kanalizacijskega kanala C0 na odseku med Črnučami in Brodom bo potekala na območju s strogim vodovarstvenim režimom in tik ob območju z najstrožjim vodovarstvenim režimom, znotraj katerega so območja zajetja pitne vode za oskrbo več kot 300000 prebivalcev Ljubljane. Načrtovani kanalizacijski kanal C0 zgrajen iz cevi z omejeno življenjsko dobo bo postavljen na vodovarstveno območje za vedno. S kanalizacijskim kanalom C0 bomo tako našim potomcem prej ali slej uničili kakovostno in zdravo pitno vodo, kar je popolnoma nesprejemljivo in neodgovorno. Oskrbo s pitno vodo v zadostnih količinah pa bomo ogrozili tudi že samim sebi. Ob potresih ali ekstremnih vremenskih dogodkih zaradi podnebnih sprememb, kot so suše in poplave, bo lahko prišlo do puščanja

kanalizacijskega kanala s takojšnjim onesnaženjem najpomembnejšega ljubljanskega vodonosnika in črpališč pitne vode. V takšnih primerih bomo morali vodo pred uporabo pripravljati s kemikalijami oziroma jo kondicionirati, v najslabšem primeru pa ljubljanska voda sploh ne bo več pitna. To bi nam povzročilo nepredstavljive težave, na primer kako v kratkem času oskrbeti s pitno vodo veliko število prebivalcev Ljubljane. Pomanjkanje pitne vode za uživanje, pripravo hrane, osebno higieno, pranje itn. bi povzročilo tudi širjenje nalezljivih bolezni in zastrupitve.

Zaključimo lahko, da bo kanalizacijski kanal C0 na vodovarstvenem območju z zajetji pitne vode predstavljal trajno tveganje za mikrobiološko in kemijsko onesnaženje vode v Ljubljani in s tem tudi tveganje za zdravje ljudi, ki se bo s časom le še povečevalo. Predviden potek povezovalnega kanalizacijskega kanala C0 na odseku med Črnučami in Brodom je tako z vidika vplivov na zdravje ljudi nesprejemljiv, kot sta že leta 2020 opozorila Ministrstvo za zdravje in Nacionalni inštitut za javno zdravje.

Kanalizacijske kanale moramo umestiti izven vodovarstvenih območij zaradi nevarnosti onesnaženja vodnih virov in ogrožanja zdravja ljudi ter zagotavljanja oskrbe prebivalstva z zadostno količino skladne in zdravstveno ustrezne pitne vode."

Nestrinjanje z izgradnjo kanalizacijskega kanala preko vodovarstvenega območja v Ljubljani je 27. 2. 2023 podprl tudi Strokovni svet Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana (Sklep 03-48/23)."

Odrpito pismo so podpisali: *izr. prof. dr. Miran Brvar, dr. med., prof. dr. Metoda Dodič Fikfak, dr. med., mag. Marina Praprotnik, dr. med., Ana Mavrič, dr. med., dr. Rok Kosem, dr. dent. med., izr. prof. dr. Uroš Rot, dr. med., izr. prof. dr. Katja Zaletel, dr. med., prof. dr. Aleš Blinc, dr. med., doc. dr. Uroš Krivec, dr. med., doc. dr. Matevž Harlander, dr. med., dr. Marija Anderluh, dr. med., prof. dr. Simon Podnar, dr. med., prof. dr. Andrej Bren, dr. med., Franc Štefanič, dr. med., doc. dr. Xhevat Lumi, dr. med., prim. mag. Barbara Salobir, dr. med., asist. Robert Kordič, dr. med., doc. dr. Robert Šifrer, dr. med., prof. dr. Mišo Šabovič, dr. med., Eva Klara Merzel Šabovič, dr. med., Mateja Strbad, dr. med., doc. dr. Lea Leonardis, dr. med., prof. dr. Leja Dolenc Grošelj, dr. med., prof. dr. Zvezdan Pirtošek, dr. med., Damjan Grenc, dr. med., asist. dr. Tanja Tomažević, dr. dent. med., Maja Cilenšek, dr. dent. med., Živa Kavčič Tršinar, dr. med., asist. Darko Siuka, dr. med., mag. Iztok Štol, dr. med., prof. dr. Tomaž Kocjan, dr. med.*

Skupina strokovnjakov: **prof. dr. Mitja Rismal, Dr. Damir Josipovič, Franc Maleiner, univ. dipl. inž. kom.; Niko Antončič, univ. dipl. inž. grad., Marjana Senčar, univ. dipl. inž. arh. ter Vladimir Schlamberger, univ. dipl. inž. agr.** je 1. 2. 2020 v časopisu Dnevnik objavila tehnično strokovno obrazložitev o nedopustnosti trase kanala C0 nad zbirališči 90% vode za Ljubljano. V članku so med drugim zapisali:

»1) Hidravlični izračun kanala C0 je strokovno povsem zgrešen in ni v skladu z obvezujočimi evropskimi normami (EN 752). Zakaj? Samo za Medvode je pri začetni količini sušnega odtoka upoštevano fantazijsko število 58.000 prebivalcev! Zmogljivost leta 2001 obnovljene CN Brod, na katero je skupaj z opustošeno industrijo priključenih le okoli 4000 prebivalcev Medvod, pa znaša 5800 PE! Iz tega namernega pretiravanja je zrasel tudi pretirano prevelik premer cevi kanala C0 (kar 1200 mm), kar pomeni neodgovorno, manipulirano, strokovno popolnoma neutemeljeno, ekološko izredno škodljivo in nepotrebno razmetavanje številnih desetih milijonov evrov na račun vseh uporabnikov. To dejstvo potrjujejo tudi navedbe predstavnikov VOKA SNAGA v javnih občilih, saj naj bi končna izkoriščena zmogljivost božjastno dragega kanala C0 znašala le 20 odstotkov, v konicah občasno kratkotrajno do 40 odstotkov dejanske razpoložljive hidravlične zmogljivosti te ogromne cevi. Vsakemu projektantu kanalizacij je znano, da se mora zmogljivost novih kanalov izkoriščati vsaj 80- do 90-odstotno. Nepotrebna in škodljiva gradnja kanala C0 torej nudi odlično možnost izjemno velikega zaslužka.

2) Kanal C0 bo v neposredni bližini najožje zaščitne cone I na nekaj kilometrih dolžine prečkal zaščitni coni II in III za pridobivanje pitne vode za okoli dnevno pol milijona ljubljanskih uporabnikov. Strokovne smernice (ATV-A 142) za prečkanje zaščitnih con pitne vode s kanali za komunalno odpadno vodo predpisujejo naslednje:

I) Prečkanje najožje zaščitne cone I ni v skladu z zahtevami zaščite vodonosnikov. Če je v javnem interesu tako prečkanje res neizogibno, se mora odvzem pitne vode na tem območju obvezno zaključiti in v prihodnje odvzem pitne vode izvajati iz drugih virov.

II) Tudi prečkanje ožje zaščitne cone II je praviloma prepovedano. Če bi bili zaradi lokalnih ali tehničnih okoliščin vseeno prisiljeni v tako prečkanje, se morajo nujno predvideti neprekinjeno nadzorovani zaščitni ukrepi, ki izključujejo vsak vpliv in vsako okrnitev vodonosnika. Zato se morajo gradbene izvedbe, obratovanje ter nadzor teh naprav predvideti in urediti tako, da je običajni operacijski sistem za zbiranje in transport odpadnih voda (sistem 1) obdan z dodatnim varnostnim, zaščitnim sistemom (sistem 2). V smernicah ATV-H 146 se mora poleg osnovnih zahtev načrtovanja dodatno upoštevati še naslednje:

- trasa kanala se mora izbrati tako, da se izogne težkim terenskim in podzemnim okoliščinam,
- med traso in najožjo zaščitno cono I se mora izbrati največja možna oddaljenost, posegi v tla se morajo minimizirati,
- preverjanje vodonepropustnosti kanalov, napeljav in jaškov mora biti omogočeno tudi po začetku obratovanja, pri čemer morajo biti jaški temu primerno oblikovani,
- pri dvostenskih ceveh mora biti omogočena zamenjava delov kanala,
- zagotoviti se mora zadostno prezračenje ter odzračenje kanalov, pri čemer je potreben dokaz, da ne nastaja žveplenokislinska korozija.

3) Potresno območje in vodotesnost: absolutne vodotesnosti kanalov v praksi ne poznamo in je ne more biti, še najmanj na območju stalne potresne aktivnosti! Obljubljena absolutna vodotesnost s strani ljubljanskih »strokovnjakov« je zato zgolj nedopustno zavajanje. Tudi za Slovenijo obvezne evropske norme (EN 1610) namreč dopuščajo, da se lahko kot vodotesne kanale imenuje in za obratovanje dopušča vse kanale, ki pri obvezno zahtevanem preizkusu vodotesnosti v 30 minutah dopuščajo vodno izgubo največ do 0,2 litra na 1 m² notranje površine cevi in jaškov. To pomeni, da bo kanal C0 spuščal v tla 3,8 l/s, in vendar se ta kanal uradno šteje in tretira kot vodotesen. Zato je strogo prepovedano prečkanje najožje zaščitne cone I in se pri prečkanju ožje zaščitne cone II zahteva vodotesna dvobarierna zaščita v obe smeri, saj vdor podtalnice v medbarierni prostor lahko popači količinske meritve nevodotesnosti cevi v medbariernem prostoru, posledično povzročen vzgon podtalnice pa lahko mehansko poškoduje ali celo uniči plavajoče notranje cevi in jaške. Prepričani smo, da obveznega preizkusa vodotesnosti kanal C0 in še manj nesmiselni betonski »sarkofag« ne bi uspešno prestala. Med potresi, poplavami in ob vdoru podtalnice bo ta betonski profil povzročil še dodatne hude poškodbe notranje cevi in jaškov. Tega se očitno zaveda tudi slep in gluhi gradbeni nadzor. V oktobra 2017 izdelani oceni potresne varnosti na trasi kanalizacijskega zbiralnika C0 se tudi zaman zahteva gradnja v skladu s protipotresnim standardom ISO:16134:2006.

4) Polaganje in stikanje cevi kanala C0 ter tudi betonskega »sarkofaga« je izvedeno popolnoma nestrokovno in v nasprotju z evropskimi in tehničnimi smernicami ter napotki proizvajalcev. Za izvedbo spojke med cevmi namreč velja standard DIN 4033. Dopustno odstopanje po dolžini je pol stopinje (1 cm na 1 m dolžine cevi). Večja kotna odstopanja cevi se morajo premostiti s posebnimi kolenskimi segmenti, ki jih pri »slalomski trasi« polaganja cevi nismo opazili.

5) Zasipavanje cevi bi se moralo izvajati v plasteh debeline do 30 cm, ki se zemljini ustrezno komprimirajo na gostoto 92–95 odstotkov po Proctorju (DIN 4033). Z ustreznih fotografij so razvidni za cevi zelo škodljivo stihijsko zasipavanje, nedopustno in nevarno prečkanje plinovoda, kakor tudi izredno pomanjkljiv, nezadosten in neuspešen gradbeni nadzor.

6) Kanal C0 se tudi »na pamet« dodaja v zapletena hidravlična dogajanja v »mešanem sistemu« kanalizacije in medsebojni vpliv kanala C0 ter ljubljanskega kanalizacijskega omrežja sploh ni upoštevan, saj MOL in VOKA SNAGA ne razpolagata z generalnim načrtom in hidravličnim izračunom ljubljanskega kanalizacijskega omrežja, kar zahteva EN 752. Vpliv dotoka kanala C0 na nizvodnih razbremenilnih napravah sploh ni upoštevan. Posledično se bo pretežen del gnijočega dotoka po kanalu C0, ki bo ob neurjih naletel na polno in zajezeno ljubljansko kanalsko omrežje, nedopustno razbremenil direktno v Ljubljano in Savo ali v tla. Zaradi dolgotrajnega pretoka in zadrževanja v neustrezno ozračenem C0 bo poleg emisij plinov in neznosnega smradu v vzhodnem ter južnem predelu Ljubljane anaerobno razkrajanje povzročilo še korozijo naprav ter poslabšalo efekt čiščenja odpadnih voda na Centralni čistilni napravi.

Mag. Tanja Bolte, v d. generalne direktorice DzO, je dne 6.3.2023, v dopisa Inšpektoratu RS za okolje in energijo št. 35400-129/2023-2550-2 zapisala: »V zvezi z navedenim bi želeli opozoriti na 63. člen ZVO-1, ki določa, da nosilec posega lahko izvede poseg le na podlagi pravnomočnega okoljevarstvenega soglasja, ki pa v danem primeru še ni bilo izdano.«

20.12.2023 je **Višje sodišče v Ljubljani v sestavi senata: Dušan Barič, predsednik, dr. Tadeja Jelovšek kot poročevalka in Katarina Parazajda kot članica**, izdal sodbo I Cp 863/2023, s katerim je zavrnil tožbeni zahtevek Mestne občine Ljubljane v višini 26.490,38 EUR proti lastniku zemljišča na trasi kanala C0, ki ga je policija nezakonito pretepla, Zoran Janković pa ga je v imenu Mestne občine Ljubljana v posmeh vsem moralnim in etičnim standardom tožil za omenjeni znesek. V 9. točki obrazložitve je zapisano: »Toženec je z opozarjanjem in nasprotovanjem izvedbi projekta varoval tako svojo lastninsko pravico kot tudi javno korist. V zvezi s slednjo velja poudariti, da tožnica, četudi deluje v javnem interesu, projekta izgradnje povezovalnega kanala C0 ni transparentno predstavila niti lastnikom zemljišč (v k.o. Ježica), niti (strokovni) javnosti, s tem pa je onemogočila strokovno razpravo o morebitnih spornih vprašanjih (tudi o primernosti trase). Trasa povezovalnega kanala C0 poteka čez vodovarstveno območje, zato bi bila o vprašanju sproženem v javnosti po začetku gradnje – *ali predstavlja projekt grožnjo za vire pitne vode* (torej povečano tveganje za zdravje ljudi), nujna predhodna odprta strokovna razprava. Zaradi pomembnosti vprašanja za širšo javnost, v povezavi s kredibilnostjo projekta (in posledično morebitnih težav pri financiranju), ne bi smela izostati. Vsakršno drugačno ravnanje vzbuja vtis o enostranskem in avtoritarnem reševanju problemov.« V 13. točki obrazložitve sodbe pa senat Višjega sodišča v Ljubljani zapiše: »Po oceni pritožbenega sodišča je jasna in pravilna tudi sporočilnost izpodbijane sodbe: škodljiva javnemu interesu je lahko pasivna (nekritična) družba, ne angažirani posameznik, ki uspe glede (za družbo) izjemno pomembnega vprašanja mobilizirati (zainteresirati) splošno in strokovno javnost, ter s tem investitorja prisiliti v odprto razpravo, oziroma soočenje z drugačnimi mnenji. Kaznovanje takšnega posameznika z odškodninsko sankcijo bi bilo lahko nevaren precedens, ki bi ogrozil dialog med civilno družbo in predstavniki kapitala o pomembnih skupnih vrednotah (kot je zdravo življenjsko okolje oziroma pitna voda).«

Vrhovni sodnik Jan Zobec je 18. maja 2023 na Radiu Ognjišče dogajanje v zvezi s kanalom C0 opredelil z besedami: »*Gradnja kanala C0 je primer popolnega pravnega razsula in kaosa, ko nam vsem na očeh razpada pravna država.*«

Ugleden **odvetnik Jože Hribernik** 5. maja 2023 v Sobotni prilogi Dela objavil pismo bralcev, v katerem je med drugim: »Stari Rimljani so človeštvu zapustili vrsto misli in izrekov, uporabnih in primernih za vse čase in vse narode. Ta hip, se mi zdi, da je za Slovence najbolj aktualen rek Pecunia non olet (Denar ne smrdi). Ko se kregamo zaradi kanala C0 (»drekovoda«) prek pitne vode, se zdi, da bolj ustrezne oznake za ta naš problem preprosto ni. Samo za denar gre v tem primeru, denar, ki pa seveda tudi v tem primeru ne smrdi.

Po svoje je že smešno, v resnici pa žalostno poslušati načrtovalce in izvajalce te kanalizacije, ki se trudijo prepričati javnost, da »imajo vsa dovoljenja za gradnjo kanalo voda« in da bo njihov »izdelek« prek ljubljanske pitne vode tudi povsem varen. Tako kot je v zvezi s tem še bolj žalostno izmikanje tistih politikov, ki imajo moč odločanja v rokah in v zvezi s tem ugotavljajo, da se tega projekta pač ne da ustaviti, če imajo »graditelji« pač vsa potrebna dovoljenja. Ampak: vsem nam je zdaj vendarle popolnoma jasno – v celoti in za zmerom varne kanalizacije prek pitne vode preprosto ni mogoče speljati.

Težko si je zamisliti večji zločin, kot da tistim, ki bodo prišli za nami, za zmeraj uničimo pitno vodo. Pri tem pa bi bilo v vsaki kolikor toliko normalni družbi popolnoma jasno, da nihče, prav nihče nima pravice nikomur in nikdar izdati kakršnega koli dovoljenja za uničenje pitne vode bodočim generacijam.«

b) Nezakonitosti pri upravnih postopkih v zvezi s transportnim kanalizacijskim kanalom C0 in njegovi gradnji

Upravni postopki pridobivanja dokumentacije za gradnjo transportnega kanalizacijskega kanala C0 so bil zaznamovani z nezakonitostmi.

Veliko teh nezakonnosti je povzetih v **Notranje revizijskem poročilu Ministrstva za okolje in prostor št. 0601-2/2019/42 z dne 18. 10. 2019, ki ga je pripravila Stasja Grkman**, notranja revizorka na Ministrstvu za okolje in prostor. V povzetku notranje revizijskega poročila je navedeno:

»V notranji reviziji sem ugotovila, da so:

- javni uslužbenci ARSO in ARSO/DRSV v postopkih izdaje posamičnih upravnih aktov povzemali mnenja pripravljavcev študij (pooblaščenih organizacij s strani občin investitorok);
- ARSO se je v predhodnem postopku presoje vplivov na okolje naslonil na izdane posamične upravne akte (vodna soglasja). Tak pristop ni bil ustrezen in ni skladen z osnovnim pomenom presoje vpliva posega na okolje, ki mora oceniti vplive celotnega projekta (tudi kumulativni vpliv);
- obstaja tveganje, da v postopku izdaje vodnih soglasij javni uslužbenci vpliv posega niso presojali po ustrezni klasifikaciji objekta in iz tega izhajajočih omejitvah za poseg v prostor;
- javni uslužbenci DRSV so v postopkih izdaje vodnih soglasij predpise uporabljali dobesedno, pri tem pa niso v zadostni meri upoštevali vsebinske oz. smiselne presoje posameznih določb ter načel iz uporabljenih materialni in postopkovnih predpisov;
- javni uslužbenci ministrstva, ki so pripravili predpise, ter uslužbenci ARSO in DRSV, ki so vodili upravne postopke po teh predpisih, so le-te različno tolmačili;
- ARSO/DRSV pri izdaji vodnih soglasij ni upošteval določil uredbe VVO za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja iz leta 2015, ki za priobalno območje določa strožje omejitve (v skladu z določbami ZV-1);
- ARSO/DRSV pri izdaji vodnih soglasij ni upošteval poplavne uredbe, ki določa da kanalizacija brez predhodno izvedene PVO ni dovoljena; v spisovni dokumentaciji ni sledi, ali je bilo v takratnem postopku preverjeno, ali del povezovalnega kanala C0 dejansko poteka po območju srednje poplavne nevarnosti (kot izhaja iz projektne dokumentacije) ali ne;
- v vodnih soglasjih sem opazila napake (v izreku in v obrazložitvi) v smislu neskladnosti zapisa s predpisi; o ni sledljivosti preverjanja – revizijske sledi (v primeru predhodnih postopkov presoje vplivov na okolje in v primeru izdaje vodnih soglasij /mnenj);
- revidirane enote niso imele vzpostavljenih preventivnih kontrol v obliki pisnih smernic (smernice za presojo vpliva projekta na stanje podzemnih voda mora DRSV objaviti tudi na svojih spletnih straneh) in internih navodil za delo;
- ARSO je v času notranje revizije že pripravil interno pisno navodilo in obrazec za presojo meril po uredbi PVO.
- ni razvidno, da je bil kontrolni proces izvajanja postopkov izvajan sistematično (npr. kontrole štirih oči, vodstvene kontrole);
- prenos informacij, pomembnih za odločanje, ni bil optimalen;
- uslužbenci DRSV pri izdaji vodnih soglasij niso presojali vpliva dela izgradnje kanala C0 iz vloge za vodno soglasje/mnenje kot dela večje zaključene celote.

Menim, da javni uslužbenci obravnavanih postopkov niso vodili z zadostno mero strokovne in kritične presoje. Menim tudi, da sistem presoje vplivov na okolje v ARSO in sistem izdaje vodnih soglasij/mnenj v ARSO/DRSV ni deloval uspešno in učinkovito, kar je imelo vpliv tudi na izvajanje postopkov v obravnavanem primeru povezovalnega kanala C0 in na vsebino izdanih sklepov in soglasij/mnenj. Za izboljšanje kontrolnega okolja ministrstva in revidiranih postopkov sem predlagala priporočila, ki izhajajo iz ugotovitev z visoko in srednjo stopnjo tveganja za delovanje ministrstva.

Na podlagi izsledkov notranje revizije ne zagotavljam, da so bili postopki v delu, ki se nanaša na povezovalni kanal C0, izvedeni v skladu z izjavo ministrstva v Dodatku 2 k vlogi za sofinanciranje, ki navaja, da je bilo v okviru postopkov izdaje soglasij in sklepa preverjeno, da ne bo prišlo do poslabšanja stanja vodnih teles podzemne ali površinske vode.«

Dne 29.12.2023 je **Tina Sršen, državna sekretarka na Ministrstvu za okolje, energijo in podnebje** **izdala nezakonito odločbo št. 35402-29/2020-2550-91**, s katero je odločila, da za izgradnjo kanalizacijskega transportnega kanala C0 s kineto nad zbirališči 90% vode za Ljubljano ni potrebno izvesti presoje vplivov na okolje ter pridobiti okoljevarstvenega soglasja.

Edina podpisnica te nezakonite odločbe je mag. Tina Sršen. Mag. Tina Sršen je FDV magistrica mednarodnih odnosov. Mag. Tina Sršen je na ministrstvu državna sekretarka za energetiko in ne za okolje. Tina Sršen nima strokovnih izkušenj in referenc s področja varovanja voda. Prav tako ni opravljala strokovnega izpita iz splošnega upravnega postopka. Mag. Tina Sršen v času, ko je izdala sporno odločbo ni imela pooblastila za vodenje in odločanje v upravnih postopkih v skladu z Zakonom o splošnem upravnem postopku in ni bila navedena med osebami, ki so na ministrstvu pooblašcene za vodenje in odločanje v upravnih postopki.

Odločitev, da za izgradnjo transportnega kanalizacijskega kanala, s katerim se bi dnevno vsak dan nad zbirališči 90% vode za Ljubljano transportirali 3.000.000 litrov nevarnih kanalizacijskih odplak je nezakonito ter v nasprotju z materialno in procesno zakonodajo, sprejela:

1. Politična funkcionarka in ne pooblaščen uradnik/ca.
2. Oseba, ki nima strokovnih znanj in referenc s področja varstva voda.
3. Oseba, ki ni delala izpita iz splošnega upravnega postopka.
4. Oseba, ki ni imela pooblastila za odločanje v upravnem postopku na Ministrstvu za okolje in energijo.
5. Oseba, ki ni bila navedena med osebami, ki so na Ministrstvu za okolje in energijo pristojni za vodenje in odločanje v upravnih postopkih ([Seznam-uradnih-pooblastenih-oseb-za-odlocanje-in-vodenje-v-upravnem-postopku-na-I.-in-II.-stopnji-na-Ministrstvu-za-okolje-podnebje-in-energijo.pdf \(gov.si\)](#))

Mag. Tina Sršen je pri izdaji nezakonite odločbe št. 35402-29/2020-2550-91 z dne 29.12.2023 kršila 88. in 89. člen Zakona o varstvu okolja, ki določata:

88. člen

(presoja vplivov na okolje in okoljevarstveno soglasje)

(1) Pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje, je treba izvesti presojo njegovih vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje ministrstva.

(2) Pred začetkom izvajanja posega, ki lahko pomembno vpliva na okolje in vključuje gradnjo, za katero je treba pridobiti gradbeno dovoljenje po predpisih o graditvi, je treba v okviru izdaje integralnega gradbenega dovoljenja izvesti presojo vplivov na okolje in presojo sprejemljivosti posega na varovana območja, v kolikor gre hkrati tudi za poseg na varovana območja.

89. člen

(presoja vplivov na okolje)

(1) V postopku presoje vplivov na okolje se ugotovijo in ocenijo dolgoročni, kratkoročni, posredni ali neposredni vplivi nameravanega posega v okolje na človeka, tla, vodo, zrak, biotsko raznovrstnost in naravne vrednote, podnebje in krajino, pa tudi na človekovo nepremično premoženje in kulturno dediščino, ter njihova medsebojna razmerja.

(2) Za določene vrste posegov v okolje je zaradi njihove velikosti, obsega, lokacije ali drugih značilnosti, ki lahko vplivajo na okolje, presoja vplivov na okolje obvezna.

c) Slovenija obsojena na sodišču EU, ker Mestna občina Ljubljane od leta 2016 ne popravi čistilne naprave Brod, da le ta ne bi zastrupljala Save

Slovenija je bila na Sodišču EU, dne 30. novembra 2023, v sodbi št. C-328/22 (v nadaljevanju: sodba), obsojena zaradi onesnaževanja s kanalizacijskimi odplakami, ki jih Mestna občina Ljubljana izpušča v vodo. Iz sodbe izhaja, da Mestna občina Ljubljana ne zagotavlja ustreznega čiščenja odpadnih vod v čistilni napravi Brod. Evropska komisija je v letu 2016 ugotovila, da kar 1/3 vzorcev odpadnih vod, ki jih je Mestna občina Ljubljana spustila v Savo iz čistilne naprave Brod, ne bi smela končati v Savi. V vzorcih so bile vrednosti koncentracije BPK5 in KPK presežene za več kot 100 %. Čistilna naprava Brod leži dobrih 100 m od območju, kjer se Sava preliva v ljubljanski vodonosnik, ki z vodo oskrbuje 90% Ljubljane.

V 63. točki sodbi je navedeno: »Vendar Republika Slovenija zgolj navaja, da leta 2016 samo dva od dvanajstih vzorcev, odvzetih v čistilni napravi Brod, nista bila skladna s temi zahtevami, leta 2018 pa samo štirje, pri čemer ne izpodbija trditve Komisije, da so ti štirje vzorci predstavljali previsoke vrednosti koncentracije BPK5 in/ali KPK, ki so bile višje od mejnih vrednosti, določenih v tabeli 1 iz Priloge I k Direktivi 91/271. Poleg tega priznava, da je do končne izvedbe projekta „Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljansko polje“ njena obveznost, da zagotovi, da izpusti spoštujejo standarde kakovosti iz člena 15 te direktive in iz Priloge I, del D, k tej direktivi, „neizvedljiva“ za del aglomeracije Ljubljana, ki je priključen na čistilno napravo Brod. V teh okoliščinah je treba ugotoviti, da je dokazana tudi neizpolnitev obveznosti iz teh določb.«

Mestna občina Ljubljana, pod vodstvom Zorana Jankovića torej dokazano 7 let spušča v Savo nevarne kanalizacijske odplake, ki v skladu z evropsko direktivo št. 91/271/EGS, ne bi smele končati v Savi. Zoran Janković je, kot je razvidno iz sodbe, Evropski komisiji kršitve priznal, vendar, kot izhaja iz sodbe, ni izvedel nobenih ukrepov za preprečevanje zastrupljanje vode. Mestna občina Ljubljana od leta 2016, namesto da bi takoj popravila in nadgradila čistilno napravo Brod, Evropski komisiji obljublja, da bo te kanalizacijske odplake očistila tako, da jih bo skupaj še s 6.000 greznicami iz Medvod in Vodice popolnoma neprečiščene speljala v ogromen kanalizacijski vod nad zbirališči pitne vode, kjer se zbira 90% ljubljanske pitne vode. In te odplake zbrane nad zbirališči 90% ljubljanske pitne vode namerava transportirati do Zaloga. Se pravi Mestna občina Ljubljana, obljublja Evropski Komisiji, da bo varovala okolje in vodo tako, da bo vse neprečiščene odplake, ki se sedaj čistijo v čistilni napravi Brod in še dodatnih 6000 greznic, speljala nad zbirališča 90% ljubljanske vode!

Škandalozno je, da čistilna naprava Brod vsaj od leta 2016 zastruplja Savo in Mestna občina Ljubljana, kljub temu, da to ve, ne naredi ničesar, da bi to zastrupljanje preprečila in to celo tudi po sodbi sodišča EU št. št. C-328/22 z dne 30.11.2023. Mestna občina Ljubljana mora nemudoma izvesti ukrepe, da prepreči zastrupljanje Save z izpusti iz čistilne naprave Brod.

Prelomni sodbi Upravnega sodišča št. I U 796/2023-33 z dne 1.3.2024 in sodbi št. I U 1425/2023-25 z dne 15.3.2024

Upravno sodišče je v svoji sodbi št. I U 796/2023-33 z dne 1.3.2024 in sodbi št. I U 1425/2023-25 z dne 15.3.2024 ugodilo tožbi pritožnice, ki zahteva ponovno odločanje o potrebnosti presoje vplivov na okolje kanala C0. To pomeni, da sklepa ARSO št. 35405-311/2015-4 z dne 25.9.2015 in sklep št. 35405-25/2016-2 z dne 28.1.2016 nista pravnomočna in dokončna. Ta dva sklepa sta bila podlaga za izdajo nezakonitih gradbenih dovoljenj. Pravnomočnost in dokončnost sklepa št. 35405-25/2016-2 z dne 28.1.2016 je bila tudi podlaga za izdajo nezakonite odločbe št. 35402-29/2020-2550-91 z dne 29.12.2023, ki jo je izdala mag. Tina Seršen, pri čemer se je ta sklicevala na njegovo dokončnost in pravnomočnost. Ta sklep že v času izdaje ni bil pravnomočen, ker je glede njega še potekala tožba na Upravnem sodišču, po izdaji sodbe št. I U 1425/2023-25 z dne 15.3.2024 pa sklep ARSO št. 35405-25/2016-2 z dne 28.1.2016 ni ne dokončen ne pravnomočen, zato je ta odločba tudi s tega vidika nezakonita.

Sklep št. 35405-25/2016-2 z dne 28.1.2016 je tudi podlaga za zahtevo za izdajo gradbenega dovoljenja za 128 m kanala C0, za izdajo katerega teče postopek na Upravni enoti Ljubljana. Ker ta sklep ni pravnomočen in dokončen to gradbeno dovoljenje ne sme biti izdano.

č) Zoran Janković je zavozil EU projekt in je odgovoren za izgubo EU sredstev

Evropska komisija je 14. avgusta 2017 odobrila financiranje velikega kohezijskega projekta Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja.

Projekt »Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja« je bil opredeljen kot eden izmed prioritarnih projektov v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture (OP ROPI) za obdobje 2007-2013 za področje varstva okolja - področje voda.

Celoten projekt sestavljajo 3 deli:

- Del 1: Nadgradnja sistema odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice ter izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana
- Del 2: Izgradnja III. faze CCN Ljubljana
- Del 3: Dograditev kanalizacije v aglomeracijah v MOL

Del 1: Nadgradnja sistema odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice ter izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana

V **Občini Medvode** je načrtovana gradnja kanalizacije v aglomeracijah Medvode in Spodnje Pirniče, in sicer na območju Vikrč, Spodnjih Pirnič, Zgornjih Pirnič, Verju, ter dograditev kanalizacijskega sistema v naseljih Preska, Medvode (Čarmanova ulica), Ladja, Goričane in Vaše. Skupna dolžina načrtovanega kanalizacijskega omrežja v Občini Medvode je **22 km**.

V **Občini Vodice** je načrtovana gradnja povezovalnega kanala od naselja Vodice do obstoječega kanalizacijskega sistema v Ljubljani (Zgornje Gameljne) in treh povezovalnih kanalov do naselij Bukovica in Utik (aglomeracija Bukovica pri Vodichah). Skupna dolžina načrtovane kanalizacije v Občini Vodice je **9,1 km**.

V **Mestni občini Ljubljana** je načrtovana gradnja povezovalnega kanala C0 od vzhodne obvoznice do ČN Brod vključno z navezovalnimi oz. sekundarnimi kanali iz črpališča Mala vas, črpališča Tomačevo, črpališča Jarše, Ježice, Sneberij in Trbež v skupni dolžini **12,1 km**. Na lokaciji čistilne naprave Brod je predvidena gradnja zadrževalnega bazena s kapaciteto 800 m³ in spremljajočih objektov. Obstoječa ČN Brod in 3 črpališča bodo po izgradnji povezovalnega kanala C0 ukinjena.

Na novo bo na javno kanalizacijo priključenih cca. 3.600 prebivalcev v občini Medvode in 1.100 prebivalcev v občini Vodice. Z izgradnjo povezovalnega kanala C0 se bo bistveno zmanjšala obremenitev obstoječega centralnega kanalizacijskega sistema v Ljubljani.

Vrednost del brez DDV je znašala 27.980.451 EUR. Ta del investicije ni bil dokončan v Mestni občini Ljubljana zaradi nevarnega in nezakonitega dela trase preko zbirališč pitne vode, ki jo vsak dan uporablja več kot 300.000 ljudi. V primeru, da bi Zoran Janković namesto, da je vztrajal na nevarni trasi bil pripravljen spremeniti ta del projekta na način, da projekt ne bi predstavljal grožnje zastrupitve največjih virov pitne vode v Ljubljani, ta sprememba bi bila s strani EU komisije brez dvoma odobrena, bi bil ta del projekta lahko izveden. Odgovornost za neizvedbo tega dela projekta je v celoti na Zoranu Jankoviću.

Del 2: Izgradnja III. faze CČN Ljubljana

Izgradnja III. faze tako zajema **povečanje zmogljivosti na 555.000 PE in nadgradnjo s terciarnim čiščenjem**.

Obremenitev obstoječe CČN Ljubljana, ki je bila projektirana za zmogljivost 360.000 PE, se z leti povečuje, zato je potrebno povečanje zmogljivosti ob upoštevanju predvidenega priključevanja novih uporabnikov na kanalizacijsko omrežje in predvidene ukinitve nekaterih obstoječih čistilnih naprav. V skladu z zakonodajo je potrebno obstoječo CČN Ljubljana tudi nadgraditi s terciarnim čiščenjem (odstranjevanje dušikovih in fosforjevih spojin), saj se odvodnik nahaja na vodnem območju reke Donave. Predvideno pa je tudi povečanje kapacitete linije blata in posodobitev obstoječe linije blata s sodobnim tehnološkim procesom za obdelavo blata, ki bo zagotovil večjo proizvodnjo bioplina in znatno nižjo količino blata za končno dispozicijo.

S predvideno nadgradnjo in posodobitvijo obstoječe CČN Ljubljana, bo zagotovljena dovolj velika zmogljivost čiščenja v prihodnje. Skladno z veljavno zakonodajo bo izvedena terciarna stopnja čiščenja za vse že in na novo priključene PE. Na CČN Ljubljana bo vgrajena najmodernejša oprema in napredni tehnološki procesi, ki bodo omogočili nižje stroške obratovanja. Povečana količina proizvedenega bioplina bo nadomestila uporabo zemeljskega plina in tako bo dosežena višja stopnja energetske samozadostnosti.

Gradnja bo potekala po načelih rumene FIDIC knjige. Postopki javnega naročanja za gradnje, nadzor in stiki z javnostjo so bili izvedeni v letu 2013-2014, izbrani so bili posamezni izvajalci. Podpis pogodb je bil vezan na pridobitev sredstev za izvedbo razpisanih del. S prejeto Odločbo o pomoči kohezijskega sklada EU Bo pogodba z izvajalcem podpisana Pričelo se bo s pripravo projektov za gradnjo in pridobivanjem gradbenega dovoljenja, nato pa z gradnjo objektov. Gradnja CČNL se predvideva do 2020 vključno s poskusnim obratovanjem in enoletnim časom za reklamacije. Sočasno z gradnjo se bo izvajal nadzor in storitve odnosov z javnostmi.

Vrednost del brez DDV je znašala 40.188.630 EUR.

Del 3: Dograditev kanalizacije v aglomeracijah v MOL

V projektu je načrtovana gradnja kanalizacije za odvod komunalnih odpadnih voda na 39 območjih v Mestni občini Ljubljana, ki ležijo znotraj 4 aglomeracij, večjih od 2.000 PE: Ljubljana, Gameljne, Tacen in Sadinja vas.

Ta območja so: Galjevica, Glince in Dolnice, Gornji Rudnik, Hrušica in Litijska cesta, Kamnogoriška cesta, Kašelj, Kozarje, Polje, Slape, Stožice, Šmartinska cesta, Tržaška cesta, Vevče, Zadobrova, Zalog, Zaloška – Studenec, Pod Debnim vrhom, Na Trati, Ježica, Kleče, Brdo vzhod, Brdo zahod, Cesta dveh cesarjev, Kalinova ulica, Cesta Andreja Bitenca, Medveščkova ulica, Ulica Mire Miheličeve, Ogrinčeva ulica, Novo polje, Ižanska cesta – jug, Ilovica in Ižanska cesta – sever, Rakova Jelša, Sibirija, Gameljne, Šmartno, Tacen, Dobrunje, Sostro, Žabja vas.

Skupna dolžina načrtovane kanalizacije znaša **88,3 km kanalizacije za odvod komunalnih odpadnih vod**, predvidena pa je tudi gradnja **13 črpališč odpadne vode** in **3 vakuumske postaje**. Na novo bo na javno kanalizacijo priključenih cca. 17.500 prebivalcev. Na območju največje aglomeracije Ljubljana se bo stopnja priključenosti na kanalizacijo **povečala celo na 98%**.

Gradnja bo potekala po načelih rdeče FIDIC knjige. V letošnjem in naslednjem letu bodo izdelani projekti za pridobitev gradbenega dovoljenja, potekalo bo urejanje pravno formalnih zadev glede služnostih na trasah ter pridobivanje gradbenih dovoljenj, ki bodo predvidoma vsa pridobljena do konca leta 2018. Glede na velik obseg dela se planira izvedba do 7 javnih naročil gradenj, zato bodo ti postopki priprave razpisne dokumentacije, potrjevanje na ministrstvih in sama izvedba potekali do leta 2019. Sama izvedba del bo po prvotnem terminskem načrtu izvesti do leta 2020. Ker niso bila izvedena je bil skrajni rok za izvedbo del 31.12.2023.

Ocenjena vrednost del brez DDV je znašala 39.233.825 EUR. Ta del investicije ni bil izveden in ni še jasno kolikšen del je bil izveden, saj Zoran Janković odgovorov na to vprašanje na moje ustno svetniško vprašanje dne 25.3.2024 ni hotel podati. Zadnji podatek predstavljen na seji Mestnega sveta z dne 29.5.2023, ko je bil, da je bilo izvedenih 38.209 m, kar predstavlja samo 43% del, ki bi morala biti izvedena v okviru EU projekta. Ta del projekta ima splošno podporo v javnosti in v Mestnem svetu, zato odgovornost, da ni bil izveden v celoti na strani mestne uprave oz. Zorana Jankovića.

d) nasilje ter kršenje temeljnih človekovih pravic ob gradnji nevarnega, nezakonitega in protiustavnega kanala C0

V posameznih fazah gradnje so varnostne službe in policija na zahtevo Zorana Jankovića izvajali nasilje nad lastniki zemljišč. S tem so bili kršeni naslednji členi Ustave RS:

- 18. člen, ki določa, da nihče ne sme biti podvržen mučenju, nečloveškemu ali ponižujočemu kaznovanju ali ravnanju;
- 19. člen, ki določa, da ima vsakdo pravico do osebne svobode ter, da se nikomur ne sme vzeti prostost, razen v primerih in po postopku, ki ga določa zakon;
- 21. člen, ki zagotavlja spoštovanje človekove osebnosti in njegovega dostojanstva ter, da je prepovedano vsakršno nasilje nad osebami, ki jim je prostost kakorkoli omejena, ter vsakršno izsiljevanje priznanj in izjav;
- 26. člen, ki določa, da ima vsakdo pravico do povračila škode, ki mu jo v zvezi z opravljanjem službe ali kakšne druge dejavnosti državnega organa, organa lokalne skupnosti ali nosilca javnih pooblastil s svojim protipravnim ravnanjem stori oseba ali organ, ki tako službo ali dejavnost opravlja;
- 32. člen, ki določa, da ima vsakdo pravico, da se prosto giblje;
- 33. člen, ki določa, da je zagotovljena pravica do zasebne lastnine;
- 34. člen, ki določa, da ima vsakdo pravico do osebnega dostojanstva in varnosti; 39. člen Ustave RS, ki določa svobodo izražanja.

d) Neodgovorjena ključna vprašanja, ki zadevajo varnost oskrbe s čisto pitno vodo v Ljubljani v zvezi z nevarnim, nezakonitim in protiustavnim transportnim kanalizacijskim kanalom C0

1. Upravljalca vodovoda je dolžan v skladu s Pravilnikom o pitni vodi 24 ur po prekinitvi dobave vode zagotoviti občankam in občanom zadostne količine čiste pitne vode (za več kot 400.000 ljudi). Kako bo Mestna občina Ljubljana zagotovila preskrbo s čisto pitno vodo, če oz. ko bo prišlo do zastrupitve čiste pitne vode, glede na to, da ta voda pod kanalom C0 predstavlja 90% pitne vode, ki jo porabimo v Ljubljani?
2. Kako bo zagotovljena zdravstvena oskrba za potencialno 400.000 zastrupljenih ljudi, v primeru zastrupitve 90% pitne ljubljanske pitne zaradi puščanja transportnega kanala C0?
3. Kateri so alternativni viri pitne vode za Ljubljano, ko bo zaradi kanala C0 zastrupljen vir, ki zagotavlja 90% čiste pitne vode za Ljubljano?
4. Kanalizacijske cevi po navedbah predstavnikov Javnega podjetja VOKA Snaga zagotavljajo vodotesnost skladno s standardom EN 1610. Ta standard dopušča spuščanje do 1,5 del tekočine v 30 min na 1 m² zalite površine. Ali so take cevi strokovno ustrezne za transport nevarnih kanalizacijskih odplak preko zbirališč pitne vode?
5. Kakšni bi bili stroški zagotovitve novega vira pitne vode, s katerim bi bilo nadomestili 90% pitne vode za Ljubljano, ki bi bili zastrupljeni zaradi kanala C0?
6. V katerem dokumentu se nahaja operativni načrt preskrbe s pitno vodo Mestne občine Ljubljana, če bo zastrupljen in neuporaben 90% vodni vir Ljubljane zaradi zastrupitve s kanalizacijskimi odplakami iz transportnega kanalizacijskega kanala C0?
7. Kako se je izvajal preizkus vodotesnosti posameznih odsekov kanala C0 pred zasutjem, kar bi bilo za tako kritično infrastrukturo po mnenju strokovnjakov obvezno in kje je dokumentacija o teh preizkusih? Mestna občina Ljubljana do sedaj ni predstavila dokumentacije o izvedenih preizkusih vodotesnosti pred zasipanjem.
8. Kam bi bile speljane kanalizacijske odplake v času npr. enotedenskega in enomesečnega popravila kanala C0?
9. Kakšna je potresna odpornost vgrajenih cevi, spojev ter kinet in spojev kinet glede na to, da transportni kanalizacijski kanal C0 poteka nad zbirališči 90% pitne vode za Ljubljano na najbolj potresno ogroženem delu Slovenije?
10. Kakšna je standardizirana požarna odpornost cevi, ki se vgrajujejo v kanal C0?
11. Kakšna je odpornost kinete in cevi na delovanje vzgonskih voda podtalnice, glede na to, da gre za poplavno območje in da lahko v prihodnosti pričakujemo ekstremne vremenske pojave, kar se je pokazalo npr. v poplavih v letu 2023?

Ocena finančnih posledic sprejetja predlaganega sklepa

Ko gre za zdravje ljudi je škoda zaradi zastrupitve vode neizmerna, saj se šteje v trpljenju zaradi zastrupitve, boleznih ter smrtih ljudi. Posebej izpostavljam, da gre pri zastrupitvah z vodo še posebej za ogrožanje ranljivih skupin ljudi: nosečnice, dojenčki in otroci, bolniki in starejši. Glede na to, da procedura vložitve točke dnevnega reda zahteva predložitev finančnih posledic, v nadaljevanju posredujem finančne posledice sprejetja predlaganega sklepa. Sprejetje sklepa in s tem preprečitev zastrupitve vode bo imelo za Mestno občino Ljubljana izjemno pozitivne finančne učinke.

V primeru izgradnje, zagona in uporabe nevarnega kanala C0 bo slej ko prej prišlo do zastrupitve čiste pitne vode, kar bo imelo za posledico:

- v primeru »manjših« zastrupitev bo potrebna priprava vode s kemičnimi sredstvi in drugimi postopki za odstranjevanje strupenih snovi. To bo zaradi stranskih učinkov priprave imelo posledice: vsebnost neželenih kemičnih snovi v vodi, znižano raven kvalitete zdravstvenega stanja prebivalstva, podražitev vode, večjo obrabo vodovodnega in kanalizacijskega sistema, kar bi pripeljalo do tega, da ljudje ne bi več pili vode iz pipe, ampak bi pili vodo iz plastenk. To je že praksa v mnogih evropskih in svetovnih mestih. To bi pomenilo bistveno povečanje količine plastične embalaže ter trajno kopičenje nevarnih snovi iz plastenk v telesih ljudi. Ocenjeni prihranek iz tega naslova, če se trajno zaustavi projekt kanala C0, bo najmanj **85.000.000 EUR na leto**.

- ob večji zastrupitvi bo potrebna izključitev vodarne Kleče iz uporabe tako kot sta izključena iz uporabe dva vodnjaka v Hrastjah. V tem primeru bo potrebno Ljubljano oskrbeti z vodo s cisternami oz. iz

drugih vodovodnih sistemov. To povzroča nadaljnja tveganja za zdravje ljudi, kar je razvidno iz mnenja NIJZ o kanalu C0. Ocena stroška zaprtja vodarne Kleče ter oskrbovanje Ljubljane z vodo s cisternami in iz drugih vodovodnih sistemov je ocenjena na **1.000.000 EUR na dan**. Ta denar bo prihranjen, če se trajno zaustavi nevaren, nezakonit in protiušten projekt kanala C0. Pri tem se postavlja vprašanje od kje sploh bi se lahko zagotovilo tolikšne količine vode ter operativne izvedbe v izrednih razmerah.

- v primeru, da bi prišlo do zastrupitve potencialno 300.000 ljudi, bi prišlo do izrednih razmer v slovenskem zdravstvu. Razsežnost izrednih razmer v zdravstvu bi bila odvisna od vrste in intenzitete zastrupitve. Mikrobiološka zastrupitev bi načeloma predstavljala izredne razmere v zdravstvu v krajšem časovnem obdobju po zastrupitvi, kemijska pa v dolgem časovnem obdobju. Glede na stanje v slovenskem zdravstvu, ki je v krizi že v normalnih razmerah, obstaja upravičena skrb, da slovenski zdravstveni sistem sploh zmožet oskrbeti vseh bolnikov. Postavlja se tudi vprašanje zagotovitve zdravstvenega osebja, ki bi lahko zdravilo bolnike, saj bi bili zastrupljeni tudi zdravstveni delavci. Strošek enkratne bakteriološke okužbe občank in občanov Ljubljane bi po ocenah znašal najmanj **80.000.000 EUR**. Ta denar bo prihranjen, če se trajno zaustavi nevaren, nezakonit in protiušten projekt kanala C0.

- zaradi zastrupitve občank in občanov ter odgovornosti Mestne občine Ljubljana za zastrupitev, bi prišlo do odškodninske odgovornosti Mestne občine Ljubljana. Ocenjena odškodninska odgovornost Mestne občine Ljubljana bi znašala cca. **2.000.000.000 EUR**. Ta denar bo prihranjen, če se trajno zaustavi nevaren, nezakonit in protiušten projekt kanala C0. (Primer: Prebivalci mesta Flint v Michiganu, ZDA, so zaradi zastrupitve vode dobili odškodnino 626.000.000 ameriških dolarjev. Flint je mesto z 80.000 prebivalci. Poleg tega je odškodnino moralo plačati tudi projektantsko podjetje, ki je projektiralo nevaren in nezakonit vodovodni sistem (25.000.000 ameriških dolarjev). Vse odškodninske tožbe v mestu Flint še niso zaključene.)

- Ljubljana v kratkem času iz območja Mestne občine Ljubljane ne more vzpostaviti novih virov čiste pitne vode, ki bi nadomestili izpad iz vodarne Kleče. Vodo bi bilo potrebno pripeljati iz drugih območij. Ocena trajne zagotovitve vode iz virov zunaj Mestne občine Ljubljana je najmanj **70.000.000 EUR**. Brez delovanja kanala C0, bi Ljubljana morala zagotoviti alternativne vire vode, saj je zagotavljanje dovolj velikih rezervnih kapacitet vodnih virov ena ključnih nalog upravljalca oskrbe s pitno vodo.

- Ocenjena vrednost tehnične nadgradnje in povečanja čistilne naprave Brod, ki bi preprečila zastrupljanje Save, zaradi česar je bila izdana sodba sodišča EU Sodišču EU št. C-328/22, z dne 30. novembra 2023, je **7.000.000 EUR**.

- Ocenjen strošek izgradnje nevarnega, nezakonitega in protiustavnega kanala C0 je bil **27.980.451 EUR**. Ta denar bo Mestna občina Ljubljana morala po sodni poti izterjati od osebno odgovornih za ta nevaren, nezakonit in protiušten projekt.

Posredne finančne posledice

Zastrupitev vode bi imela tudi izredne posredne finančne posledice na gospodarstvo in javne storitve zaradi bolniških odsotnosti, drastično oteženega delovanja bolnišnic in celotnega zdravstvenega sistema, ogrožanja proizvodnje živilsko predelovalnih podjetij z intenzivno uporabo pitne vode (npr. Ljubljanske mlekarne itn.), ogrožanjem kmetijske proizvodnje, zmanjšanjem prihodkov od turizma, itn.

Predloženih je zgolj nekaj prihrankov v primeru takojšnje in trajne zaustavitve nevarnega, nezakonitega in protiustavnega projekta kanala C0. Škoda zaradi delovanja kanala C0 bi bila še mnogo višja, saj bi se v praksi gotovo izkazala še množica stroškov zaradi zastrupitve pitne vode. Še enkrat pa poudarjam, da bi bila škoda, zaradi zastrupitve pitne vode na ogrožanje zdravja, v boleznih, trpljenju in smrtih ljudi finančno neizmerljiva.

Na podlagi zgoraj navedenega je nujno sprejetje predlaganega sklepa, takojšnje popravilo in nadgradnja čistilne naprave Brod ter takojšnja trajna zaustavitev gradnje ter vseh aktivnosti za zagon kanala C0, saj kanal C0 predstavlja trajno nevarnost za zastrupitev pitne vode ter ogrožanja zdravja občank in občanov.

Aleš Primc

mestni svetnik stranke
Glas za otroke in družin